

Värmländska byggnadsminnen: Röjdåfors kvarn

Kommun: Torsby

Socken: Östmark

Funktion: Kulturminne

Tillgänglighet: Området kan besökas på egen hand men själva kvarnen är inte öppen för besökare.

Beskrivning

Det rinnande vattnet var tidigare den enda möjligheten att utvinna kraft för industriell användning. Många värmländska vattendrag utnyttjades i dessa sammanhang, bland annat till att driva kvarnar. De flesta var små och när driften lades ned dröjde det inte länge förrän huset ruttnade ned. Ett exemplar som dock bevarats åt eftervärlden är Röjdåfors kvarn i Östmark.

Denna liggtimmerbyggnad består av ett kvarnhus med två par stenar drivna av två skovelhjul. Invändigt erbjöds även övernattningsmöjligheter då bönderna ofta fick vänta flera dygn på sin tur att mala.

Innan säden skulle malas gick den igenom en torkningsprocess i torkhuset strax ovanför kvarnen. Här torkades spannmålet på stora torkplåtar uppvärmda av eldstaden. I anslutning till kvarnen ligger även mjölnarstugan där kvarnens mjölnare bodde. Idag är denna stuga privatbostad.

Kvarnen byggdes 1859 av brukspatron Konrad Fittinghoff och ersatte då en äldre sådan. Den var i bruk ända fram till 1960 då pappersmassaföretaget Rottneros AB ägde den. Några år senare skänktes kvarnen och den tillhörande marken till Torsby kommun som än idag äger fastigheten.

Röjdåfors kvarn representerar idag en förr allmän men nu ovanlig modell av vattendrivna kvarnar. Den är den bäst bevarade och mest

representativa äldre kvarnen i Värmland och dess ursprungliga skick gör den unik.

Skyddets omfattning i sammandrag

Skyddsföreskrifterna omfattar exteriör och interiör hos kvarnanläggningen med vattenrännor och torkhus, samt ett avgränsat område motsvarande fastigheten där inga väsentliga förändringar får ske.

För fullständiga skyddsföreskrifter, kontakta Länsstyrelsen.

Lästips

- Spade, B, *De svenska vattenkraftverken : teknik under hundra år*, Stockholm 1999.

Ändringsinformation

Datum, kommentar:

- 2007-11-09 Första versionen - huvuddelen av informationen hämtad från tidigare byggnadsminnesbeskrivningar.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor via telefon eller e-post. Telefonnummer och e-postadress finns längst ner på första sidan.